

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۷، شماره ۲۶، پاییز ۱۳۹۸

ص ص: ۱۳۸-۱۲۱

تدوین الگوی مدیریت فساد در ورزش ایران

محمدحسین قربانی^{۱*} - احسان محمدی^۲ - حسین زارعیان^۳

۱. استادیار، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران ۲. دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، تهران،

ایران ۳. استادیار، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۱۸، تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۰۴/۰۵)

چکیده

هدف پژوهش حاضر تدوین الگوی مدیریت فساد در ورزش ایران بود. تحقیق حاضر به لحاظ روش، کیفی و از نظر هدف کاربردی است که با رویکرد نظریه داده بنیاد و به شیوه گلیزر انجام گرفت. نخست، از طریق مطالعات اولیه، فهرست مقدماتی عوامل فساد شناسایی شد. سپس به روش نمونه گیری نظری و گلوله برفی مصاحبه های نیمه ساختاریافته ای با ۱۵ نفر از نخبگان آگاه به موضوع پژوهش تا رسیدن به اشباع نظری انجام گرفت. کیفیت یافته ها با استراتژی های ممیزی پژوهشی و آزمون اسکات تأیید شد. مدل برخاسته از داده ها شامل چهار بخش اصلی بود. بخش مرکزی مدل اشکال عمده فسادهای ورزشی را در دو دسته فساد مالی و اخلاقی نشان می داد. عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی شامل عوامل سیاسی، ساختاری، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی بود. راهکارهای مقابله ای با فساد ورزشی شامل راهکارهای قانونی، توسعه فناوری اطلاعات، توسعه دانش و آگاهی و توسعه مسئولیت اجتماعی بود. در نهایت پیامدهای فساد ورزشی در چهار گروه اثرات عملکردی بر ورزش، اثرات اجتماعی - فرهنگی، تأثیرات مالی و اثرات بر ذی نفعان دسته بندی شدند. نتایج مؤید ماهیت پیچیده و دامنه وسیع اعمال فسادآمیز در ورزش بود و مدل ارائه شده می تواند برای درک، کنترل و مدیریت فساد در ورزش مورد استفاده دستگاه های سیاستگذار ورزش کشور قرار گیرد.

واژه های کلیدی

تبانی، دوپینگ، رشوه، شرط بندی، فساد اخلاقی، فساد مالی.

مقدمه

فساد^۱، پدیده‌ای است که کم‌وبیش در کلیه کشورهای جهان وجود دارد، اما نوع، شکل، میزان و گستردگی آن در هر کشور متفاوت است؛ همان‌طور که نتایج و پیامدهای آن نیز بنا بر نوع سازمان، وضعیت سیاسی و اقتصادی و سطح توسعه‌یافتگی تفاوت دارد (۲). جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان کشور در حال توسعه، وارث نظام اداری ناکارآمد و توأم با فساد در دستگاه حکومتی و دولتی و زیر نظام‌های آن بوده است. طبعاً بخشی از فساد امروزی بازمانده نظام‌های پیشین و بخشی نیز معلول عملکرد و شرایط گریزناپذیر سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. براساس گزارش سازمان جهانی شفافیت^۲ در سال ۲۰۱۵، ایران در بین ۱۷۶ کشور جهان از نظر میزان سالم بودن (نبود فساد) در رده ۱۳۰ قرار دارد. به‌عبارتی از نظر وقوع فساد در رتبه ۴۷ قرار گرفته است (۱۶). فساد واقعه مدرنی نیست، بلکه خصوصیتی از جامعه بشری است. تحقیقات اخیر از فساد به‌عنوان عامل تخریب‌کننده که موجب نابرابری درآمد و فقر می‌شود، نام می‌برند (۱۵). فساد بخشی از مجموعه مسائلی است که همه سازمان‌ها از جمله سازمان‌های ورزشی در دوره عمر خود به ناگزیر آن را تجربه می‌کنند.

با شکل‌گیری سازمان‌های ورزشی کوچک و بزرگ، در سال‌های اخیر و اهمیت این سازمان‌ها و منابع آنها در سیاست‌های ورزشی، فساد در ورزش، مانعی بزرگ سد راه کارایی و اثربخشی این سازمان‌هاست و این خود دلیلی است که مدیران و تصمیم‌گیرندگان این سازمان‌ها را بر آن می‌دارد تا با این معضل مبارزه کنند. کنترل و مبارزه با فساد در ورزش به‌شرط اینکه درک روشنی از اشکال، حیطه‌ها و عوامل مؤثر بر آن وجود داشته باشد، امکان‌پذیر

خواهد بود (۲۰). فساد در صنعت ورزش مقوله‌ای پیچیده و شایع است که تمامیت ورزش به‌عنوان یک نهاد را تهدید می‌کند. منافع گروه‌های سیاسی، تجاری و فردی در سرتاسر صنعت ورزش، فرصت‌های گسترده‌ای برای بروز تخلف فردی و سازمانی در بخش‌های انتفاعی و غیرانتفاعی ورزش ایجاد می‌کند (۱۸). فسادهایی که در ورزش به‌خصوص در بخش حرفه‌ای اتفاق می‌افتد، ممکن است توسط افراد مختلفی صورت گیرد، مانند ورزشکاران، مربیان، داوران، مدیران باشگاه‌ها، افراد دولتی درگیر در ورزش، حامیان مالی، حقوقدان‌های ورزشی، رؤسای فدراسیون‌ها و انجمن‌های ورزشی، اعضای کمیته‌ها و سازمان‌های ورزشی، برگزارکنندگان مسابقات ورزشی، مأموران مالیاتی، مقامات اداری مسئول، ناظران، تماشاگران و حتی برخی از داوطلبان که در ورزش فعالیت دارند (۱۴). با مرور پیشینه پژوهش در حوزه فساد در ورزش (ماینینگ، ۲۰۰۵؛ مور، ۲۰۰۸؛ سازمان جهانی شفافیت، ۲۰۱۵؛ مک‌کلوی و مورمن، ۲۰۰۷؛ ماسترز ۲۰۱۵؛ بریکنل، ۲۰۱۵؛ نسیف، ۲۰۱۴؛ دایمانت، ۲۰۱۴ و دیمانت و دوچر، ۲۰۱۵؛ پاولیک، ۲۰۱۳؛ رودنبرگ و کابوراکیس، ۲۰۱۳ و یوان و همکاران، ۲۰۱۱)^۳، از مهم‌ترین اشکال فساد در ورزش می‌توان به دوپینگ، شرط‌بندی، تبانی، سوء استفاده اخلاقی، فروش رأی و رانت‌خواری اشاره کرد (۲۹، ۲۷، ۲۶، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۱۹، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳). فساد مالی هر نوع تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و سوءاستفاده از موقعیت و استفاده غیرقانونی از اختیارات و قدرت در جهت استفاده از امکانات مالی است. به‌عبارت خلاصه، فساد مالی، سوءاستفاده از مقام و

3. Bricknell, S.; Dimant, E.; Dimant, E., & Deutscher, C.; Maennig, W.; Masters, A.; McKelvey, S., & Moorman, A. M. Moore, C.; Nassif, N.; Pavlik, M.; Rodenberg, R. M., & Kaburakis, A.; Yuan, G., Jin, H., Li, H., Liu, S., Kong, C., & Lin, L.

1. Corruption
2. Transparency International organization

موقعیت دولتی (عمومی) برای کسب منافع شخصی است (۳). فساد اخلاقی نیز هر گونه رفتار، گفتار یا عملکردی خارج از عرف و ارزش‌های پذیرفته‌شده یک جامعه، تعریف می‌شود. فساد اخلاقی به معنای استفاده از روابط نامشروع و غیرقانونی برای رسیدن به اهداف شخصی در سازمان است که اغلب به معنای شروع کننده یا تسهیل کننده فساد مالی نیز است (۲۴). البته مرز مشخصی بین این دو نوع فساد نمی‌توان قائل شد، چراکه هر دو می‌توانند معلول و علت یکدیگر نیز باشند. از آنجا که ورزش، تجارت و صنعتی است با مبادلات مالی بسیار بالا، در نتیجه، ارتباط پیچیده‌ای با منافع سیاسی و خصوصی احزاب و افراد مختلف دارد. ضمن اینکه بیشتر معاملات و تصمیم‌گیری‌ها در این حوزه، پشت درهای بسته اتفاق می‌افتد و این فرصت و بستری مناسب برای فساد در این بخش را فراهم می‌کند. با توجه به پول، رقابت و قدرتی که در ورزش درگیر است و همچنین روابطی که بین مدیران ورزشی، سیاسیون، رسانه‌ها، حامیان مالی و مراکز قدرت وجود دارد، فساد تهدید همیشگی در ورزش است. بسیاری از مردم مشتریان همیشگی رویدادهای بزرگ ورزشی مانند بازی‌های المپیک یا جام‌های جهانی‌اند و نمی‌توان از تأثیر این رویدادها در سطح کلان بر سیاست‌ها، فرهنگ‌ها و اقتصاد کشورهای مختلف در سطح جهان چشم‌پوشی کرد (۲۴).

فساد در تمامی حوزه‌های ورزش ریشه دوانده است و خشکاندن آن به حجم بالایی از اطلاعات، توان و مدیریت نیاز دارد. مثال‌های بزرگ فساد در ورزش مانند فساد کمیته بین‌المللی المپیک در سال ۱۹۹۶، فساد در فوتبال ایتالیا در سال ۲۰۰۲ و فساد در فدراسیون بین‌المللی فوتبال در سال ۲۰۱۵، تنها قسمت‌های کوچکی از درخت پرشاخ و برگ فساد در ورزش است که روح والای ورزش را آزرده است. هرچند نمونه‌هایی از فساد را کم‌وبیش در

هر حوزه‌ای می‌توان مشاهده کرد، ولی این امر در ورزش از حساسیت خاصی برخوردار است، چراکه ورزش نمادی برای جوانمردی، عدالت، چالش‌پذیری و احساس خوب زندگی است که مردم در اقصی نقاط جهان با انجام فعالیت بدنی و تماشای رویدادهای بزرگ ورزشی و مسابقات قهرمانی بیشتر از آن تأثیر می‌پذیرند، اما بی‌شک وجود مواردی از فساد در آن می‌تواند این تصویر را در اذهان عمومی از بین ببرد و زبانی چندین برابر به زندگی و شخصیت افراد مختلف وارد کند (۱۶).

تبانی، دوپینگ، تعیین نتیجه مسابقه قبل از آن^۱، چندشغله بودن مدیران ورزشی و فساد اداری، از شایع‌ترین انواع فساد سال‌های اخیر ورزش کشور ایران است که گاه موجب رسوایی بین‌المللی ورزش کشور شده است. اخیراً، موضوع فساد در فوتبال نیز پس از طرح در مجلس شورای اسلامی به یکی از جنجالی‌ترین پرونده‌های فساد در کشور تبدیل شد که کارگروه اختصاصی برای رسیدگی به آن از طرف مجلس تعیین شد. در واقع باید گفت که جامعه ورزش به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین اقشار جامعه ایران، با توجه به نقش و مسئولیت مهمی که در زمینه توسعه ورزش و تأمین سلامت مردم دارند، ضرر و زیان ناشی از فساد می‌تواند تأثیر عمیق‌تری بر آنها داشته باشد. به دلیل حساسیت نتایج و رویدادهای ورزشی و پیگیری مستمر مردم، توجه به مقوله فساد، ضروری به‌نظر می‌رسد و یکی از دغدغه‌ها و مسائل روز ورزش کشور است.

مور (۲۰۰۸) به بررسی فقدان ارزش‌های اخلاقی در سازمان‌ها و تأثیر آن در تسهیل فساد پرداخت. وی بیان کرد که فساد اخلاقی می‌تواند پیش‌زمینه‌ای برای فساد در بخش‌های مالی و اقتصادی شود (۲۳). همچنین، نومراتو^۲ (۲۰۰۹) طی تحقیقی به بررسی نقش رسانه در فرایند

1. Match fixing
2. Numerato, D.

انتشار، نگهداری و کاهش فساد در ورزش پرداخت. وی در این تحقیق رسانه را هم به عنوان دشمن و هم تسهیل کننده فساد در ورزش معرفی کرد (۲۵). یوان و همکاران (۲۰۱۱) تحقیقی در خصوص فساد در فیفا و روش های جلوگیری از آن انجام دادند. نتایج این تحقیق بیان می کند که برخی از استراتژی ها مانند ایجاد کمیته ها و مؤسسات نظارتی و همچنین استانداردسازی فرایند انتخابات و ارزیابی، می توانند تا حدی از بروز برخی از این فسادها جلوگیری کند (۲۹). نسیف (۲۰۱۴) به بررسی ابعاد مختلف فساد در سازمان های ورزشی لبنان به عنوان کشور در حال توسعه پرداخت و مهم ترین عوامل بروز فساد در ورزش لبنان را، دولتی بودن سیستم های نظارتی در ورزش و رقابت گروه های مذهبی مختلف برای رسیدن به مسندهای قدرت سیاسی ذکر کرد (۲۴). ماسترز (۲۰۱۵) در تحقیق خود به بررسی مسائل فساد در ورزش پرداخت و به تأثیر سیاست های بیرون از زمین بازی در نتایج زمین بازی اشاره کرد. در این تحقیق به برخی از محدودیت های قانونی در مبارزه با عوامل سیاسی در برخورد با فساد پرداخته شده و پیشنهاد می شود که با مرور قوانین سیاسی در زمینه شفاف سازی و مبارزه با فساد به اصلاح برخی از این قوانین به منظور کاهش روند رو به رشد فساد در ورزش پرداخته شود (۲۱). در همین زمینه، مسون و همکاران (۲۰۰۶) و ماینیگ (۲۰۰۵) با تحقیق بر روی سازمان های ورزشی، عوامل قانونی را مهم ترین عامل فسادزا معرفی کرده اند (۲۰، ۱۹).

تحقیقاتی در زمینه فساد ورزشی در ایران انجام گرفته که از مهم ترین آنها می توان به تحقیقات صفری جعفرلو و همکاران (۱۳۸۸) و نجفی کلوری و همکاران (۱۳۹۱) اشاره کرد (۱۰، ۶)، که هر دو این تحقیقات با نگاه تک بعدی به اولویت بندی عوامل از پیش تعیین شده برای کنترل فساد اداری پرداختند.

مرور مطالعات پیشین تأیید کننده این موضوع است که فساد در ورزش پدیده ای پیچیده و چندوجهی است. برداشت های متعددی از فساد، علل و پیامدهای مختلف آن در بافت ها و سطوح گوناگون (از جمله رشته های ورزشی، رویدادهای ورزشی، طرز اداره کردن و کشورها) و به صورت های مختلف (مثل رشوه^۱، تقلب^۲، عدم نظارت سازمانی) وجود دارد که از نظر شدت (تعداد و وخامت) اعمال و سطح سازمانی درگیر، می تواند متفاوت باشد (۱۷). در نتیجه می توان گفت، پرداختن به موضوع فساد در هر جامعه و بخشی، دارای استراتژی های مقابله ای متفاوت بوده و نیازمند بررسی و مطالعات جداگانه است. به دلیل مذکور و همچنین با پیشرفت ادبیات فساد در ورزش در سطح بین المللی (مانند ماسترز، ۲۰۱۵؛ بریکنل، ۲۰۱۵؛ پاولیک، ۲۰۱۳)، نیاز به انجام پژوهش کیفی و جامع، دقیق و گسترده در سطح ورزش کشور کاملاً بارز به نظر می رسد، از این رو با توجه به وجود سؤالات متعدد بی پاسخ در حوزه فساد در ورزش کشور، تحقیق پیش رو به دنبال تدوین الگوی مدیریت فساد در ورزش ایران با رویکرد کیفی است تا به مهم ترین مسائل در خصوص فساد ورزشی از جمله اینکه مهم ترین علل وقوع فساد در ورزش کشور چیست؟ و الگوی کارآمد و سازوکارهای پیشگیری و کنترل فساد در ورزش کشور چگونه است؟ پاسخ دهد.

روش تحقیق

براساس مدل پیاز پژوهش^۳ تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی است که با رویکرد کیفی اجرا شد. همچنین از روش های مختلف رویکرد کیفی نظریه برخاسته از داده ها^۴

1. Bribery
2. Fraud
3. Research Onion
4. Grounded Theory

استفاده شد. این پژوهش از نظر نوع راهبرد، پژوهشی کیفی بود و به لحاظ روش اجرای پژوهش، از روش گراند تئوری (نظریه بنیادی) استفاده شد. روش گراند تئوری شامل سبک‌های متعددی است که در این پژوهش از رهیافت ظاهرشونده^۱ مربوط به اثر گلیزر^۲ (۱۹۹۲) برای تحلیل داده‌ها بهره گرفته شد (گلیزر، ۱۹۹۲). در مرحله اول پژوهش، از طریق مطالعه پیشینه پژوهش و جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای، فهرست مقدماتی عوامل پیش‌بین شناسایی شد. فهرست مقدماتی به‌عنوان سؤال‌های مصاحبه و ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها مدنظر قرار گرفت. سپس، راهنمای مصاحبه تدوین شد و پژوهشگر قبل از انجام مصاحبه با هر یک از نخبگان آگاه، راهنمای مصاحبه را برای آنها ارسال کرد. در پژوهش حاضر، در بخش کیفی از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد و با مصاحبه‌های کیفی نیمه‌ساختارمند و عمیق با ۱۵ نفر از نخبگان آگاه از موضوع پژوهش داده‌ها مورد نیاز گردآوری شد. برای این منظور مصاحبه‌های کیفی عمیق با مدیران ورزشی، استادان دانشگاه، مربیان، بازیکنان، دلالان و واسطه‌های نقل و انتقال بازیکنان و همچنین اصحاب رسانه (از سه حیطه علمی، اجرایی و ورزشی) انجام گرفت. مدت زمان مصاحبه‌ها متفاوت بود و مکان مصاحبه در محل توافق‌شده بین مصاحبه‌شونده و پژوهشگر بود. پنج مرحله اساسی و نه لزوماً پی‌درپی که در مسیر پردازش یافته‌ها استفاده شدند عبارت بودند از: انتخاب شرکت‌کنندگان؛ جمع‌آوری داده‌ها؛ منظم‌سازی یافته‌ها؛ تجزیه و تحلیل یافته‌ها؛ ارائه راهبردهای اجرایی. پس از مصاحبه، یافته‌ها تجزیه و تحلیل شد؛ به این صورت که پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها، نظرهای مختلف در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی شدند و سپس، به‌صورت کیفی تحلیل شدند. در این پژوهش،

کدگذاری به‌صورت باز و محوری انجام گرفت. در نهایت، پس از مرحله بعد فرایند کدگذاری محوری و با استناد به تحلیل عوامل به‌دست‌آمده و فرایند کدگذاری باز و محوری انجام گرفته، فرایند کدگذاری انتخابی انجام شد. به‌منظور تأیید روایی و پایایی یافته‌های تحقیق از استراتژی ممیزی پژوهشی بهره گرفته شد. در این روش پایایی و پایایی به‌طور فعال حاصل می‌شود، به‌جای آنکه از جانب داوران خارجی تأیید یا رد شود. ممیزی پژوهش به سازوکارهایی اشاره دارد که برای تضمین تدریجی روایی و پایایی و در نتیجه دقت علمی یک پژوهش در طی فرایند انجام پژوهش استفاده می‌شود. مهم‌ترین استراتژی‌های ممیزی پژوهشی شامل حساسیت پژوهشگر^۳ (تبحر پژوهشگر کیفی)، انسجام روش‌شناسی^۴ (همسویی بین سؤال پژوهش و عناصر شیوه پژوهش)، متناسب بودن نمونه و گردآوری و تحلیل همزمان داده‌هاست (۴) که برای دستیابی به روایی و پایایی تحقیق حاضر رعایت شد. همچنین برای کنترل کیفیت فرایند کدگذاری‌ها ضریب قابلیت اعتماد با استفاده از آزمون اسکات^۵ محاسبه شد. این آزمون میزان توافق بین کدگذاران مختلف را نشان می‌دهد و برای اجرای آن پس از کدگذاری داده‌ها توسط نفر اول، ۲۰ درصد از محتوای مصاحبه‌ها انتخاب و توسط نفر دیگری کدگذاری مجدد شد و با در نظر داشتن مقوله‌های مورد توافق ضریب مذکور ۸۲/۶۰ درصد به‌دست آمد، فرمول زیر محاسبه‌های مربوط را نشان می‌دهد:

$$C.R = \frac{\text{مقوله‌های مورد توافق}}{\text{کل مقوله‌ها}}$$

3. Investigator responsiveness
4. Methodological coherence
5. Scott

1. Emergent
2. Glaser

$$C.R = \frac{19}{23} \times 100 = 82.6\%$$

یافته‌های تحقیق

مفاهیم، کدها و مقوله‌ها پرداختند، که در ادامه بررسی

در این پژوهش، محققان با خواندن چندباره مصاحبه‌های پیاده‌شده و درک کلی متون به تولید

خواهد شد. جدول ۱ خلاصه ویژگی‌های نمونه تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱. خلاصه ویژگی‌های نمونه مصاحبه

ردیف	حوزه فعالیت	تعداد	کد مشارکت‌کننده
۱	استادان دانشگاه	۴	U1-U2-U3-U4
۲	مربی	۳	C1-C2-C3
۳	بازیکن	۳	P1-P2-P3
۴	مدیر ورزشی	۲	M1-M2
۵	اصحاب رسانه	۲	ME1-ME2
۶	واسطه حمل و نقل بازیکنان	۱	O1
	جمع	۱۵	

اولین مفهومی که مشارکت‌کنندگان در مصاحبه در خصوص فساد در ورزش ذکر کردند، ارائه تعاریف مختلف از این مفهوم و ویژگی‌های پیرامون آن بود، مهم‌ترین تعاریف ارائه‌شده در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. تعاریف فساد در ورزش از دیدگاه مشارکت‌کنندگان

مشارکت‌کننده	تعریف
U3	اعمال یا رفتارهایی که ناشی از سوء استفاده از امکانات و منابع سازمانی در راستای کسب منافع شخصی و گروهی در عرصه ورزش بوده و با فرهنگ و اخلاق سازمانی و ارزش‌های اصیل ورزشی نیز در تضاد است.
M1	تفکری که در طول سالیان سال تلاش کرده است تا به همه نشان دهد در کشور ما هر جا که نمی‌توان اعتراض کرد، می‌توان در ورزش اعتراض کرد، می‌توان فحش داد آن هم بدون تبعات خاص، می‌توان مدیریت ضعیف کرد، آن هم بدون پاسخگویی، می‌توان بدون حساب و کتاب خرج کرد، آن هم بدون مسئولیت‌پذیری. این تفکر همان فساد در ورزش است.
M2	فساد پدیده بی‌اخلاقی است، به عبارتی اگر اخلاق را مجموعه رفتارهای پسندیده بدانیم، به هر رفتاری که پسندیده نباشد، می‌توان فساد گفت.
C2	به هر ابزاری که رسیدن به اهداف ورزشی را با تضییع حقوق دیگران فراهم آورد، فساد ورزشی گفته می‌شود.

پارتی‌بازی در انتخاب بازیکن، جادوگری در وقوع نتایج و تبانی بودند. فسادهای مالی در ورزش نیز شامل رشوه، فرار مالیاتی، خرید رأی و شرط‌بندی بودند.

کدگذاری داده‌های کیفی در تلفیق با یادداشت‌های محققان، انبوهی از کدهای اولیه را ایجاد کرد که درواقع کدگذاری باز را نشان می‌داد. در این زمینه دو نمونه از

با جمع‌بندی همه تعاریف ارائه‌شده از طرف مشارکت‌کنندگان و ویژگی‌های مختلف برشمرده برای فساد ورزشی، در نهایت تعریف جامع فساد در ورزش ارائه و دو نوع فساد مالی ورزشی و فساد اخلاقی ورزشی تبیین شد. فسادهای اخلاقی در ورزش شامل دوپینگ، ترک مسابقه، باخت عمدی، ممانعت از عملکرد واقعی،

متن مصاحبه‌ها به همراه کد اولیه آنها نمایش داده شده است.

جدول ۳. نمونه‌ای از متن مصاحبه‌ها به همراه کد اولیه آنها

کدهای اولیه	متن مصاحبه
در اولویت نبودن ورزش برای حاکمیت	حقیقت این است که در ایران، ورزش و تربیت بدنی و توسعه آن در بین انبوه مشکلات و چالش‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، گم می‌شود و همواره توجه و دغدغه مدیران ارشد و سیاستگذاران این عوامل بوده و کمتر به موضوع ورزش و حساسیت به آن و پیگیری مسائل آن توجه می‌شود.
تدوین قوانین و مقررات کارآمد در ورزش	از مهم‌ترین خلأهای موجود در راستای مدیریت فساد در کشور، فقر قوانین و مقررات کارآمد در حوزه‌های مختلف است و تنها یک قانون در زمینه ورزش و سازماندهی آن وجود دارد که مربوط به ۵۰ سال پیش است.

در مراحل بعدی با بررسی مشابهت‌های مفهومی کدها سه مقوله اصلی عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی، راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی و پیامدهای فساد ورزشی ایجاد شد که هر مقوله اصلی خود شامل مقولات

فرعی متعدد بود. جداول ۴، ۵ و ۶ به ترتیب عوامل، راهکارها و پیامدها را به همراه مقولات فرعی، کدهای متناظر و فراوانی هر مفهوم نشان می‌دهد.

جدول ۴. جزئیات کدهای مرتبط با مقوله اصلی عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی

ردیف	مقولات فرعی	کدهای اولیه	فراوانی تکرار
۱	سیاسی	در اولویت نبودن ورزش برای حاکمیت	۴
۲		عدم اهتمام حاکمیت جهت توسعه همه‌جانبه ورزش	۳
۳		حاکمیت سیستم دولتی بر ورزش	۷
۴		سهم خواهی جریان‌ات سیاسی از ورزش	۶
۵		اعتقاد به سطل زباله بودن ورزش	۲
۶		آزادی عمل و ننگارانه برخی افراد در ورزش	۴
۷		حاکم بودن فساد پنهان بر محیط ورزش کشور	۳
۸		شیوع فساد در حالت کلی در جامعه	۸
۹		توزیع ناعادلانه ثروت و شیوع نوکیسه‌ها در جامعه	۹
۱۰		انتظارات غیرمنطقی مسئولان از تیم‌های ورزشی	۱۱
۱۱		وابستگی حاکمیتی یا حزبی مدیران ورزشی	۹
۱۲		حاکم بودن روابط بر ضوابط و شایسته‌سالاری در جامعه	۷
۱۳		عدم استقرار شاخص‌های حکمرانی خوب در مدیریت ورزش	۷
۱۴	ساختاری	عدم استقرار نظام‌مند نظام جامع باشگاه‌داری	۶
۱۵		انحصار صداوسیما بر پخش تلویزیونی ورزش	۱۲
۱۶		بی‌اخلاقی در رقابت‌های ورزشی نسبت به رقبا و تیم‌های خارجی	۶
۱۷		عرف شدن برخی از اشکال فساد در ورزش	۷
۱۸		عملکرد سوء رسانه‌ها در عرصه ورزش	۱۱
۱۹		متکی بودن هزینه‌های ورزش به بودجه عمومی	۱۳
۲۰		حاکم بودن فرهنگ ابقای مدیران ورزشی در طول سال‌های متمادی	۱۳
۲۱		اعمال نفوذ برون و درون‌سازمانی در به‌کارگیری کارکنان، ورزشکاران و مدیران خاص	۱۲
۲۲		اعمال نفوذ، تهدید و فشار نهادها و افراد برون و درون‌سازمانی جهت ارتکاب به فساد توسط مدیران	۱۰
۲۳		تشکیل سازمان‌های غیررسمی در باشگاه‌های ورزشی برای پیشبرد اهداف فردی و جناحی	۹

۲۴	عدم ضمانت اجرایی قوانین مقابله با فساد در ورزش به دلیل تعدد نهادهای ورزشی در کشور	۱۰
----	---	----

ادامه جدول ۴. جزئیات کدهای مرتبط با مقوله اصلی عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی

ردیف	مقولات فرعی	کدهای اولیه	فراوانی تکرار
۲۵	ساختاری	نبود مکانیزم خاصی برای جوابگویی مدیران به خصوص در عرصه باشگاه‌داری	۹
۲۶		ملزم نبودن سازمان‌های ورزشی به‌ویژه باشگاه‌ها به ارائه تراز مالی شفاف	۱۰
۲۷		عدم تناسب قوانین موجود در کشور با قوانین بین‌المللی ورزشی	۶
۲۸		تغییرات و جابه‌جایی سریع مدیران و مسئولان ورزشی	۱۱
۲۹		فشار رسانه‌ها بر مدیران ورزشی	۱۲
۳۰		فرار از سقوط به لیگ‌ها و سطوح پایین‌تر	۹
۳۱		تعاریف متعدد و مبهم از فساد ورزشی در کشورهای مختلف	۱۲
۳۲		نتیجه‌محور بودن مدیران ورزشی	۹
۳۳		عدم هدف‌گذاری منطقی در سازمان‌ها و تیم‌های ورزشی	۸
۳۴		فشار هواداران بر مدیران ورزشی	۱۲
۳۵	اجتماعی - فرهنگی	رشد فرهنگ مادی‌گرایی و چشم‌وهم‌چشمی در جامعه	۱۳
۳۶		حاکم بودن فرهنگ تمایل به موفقیت زود هنگام و آنی در جامعه	۹
۳۷		توسعه روزافزون اینترنت و شبکه‌های مجازی	۷
۳۸		کمرنگ شدن فرهنگ درستی و وجدان کاری	۱۱
۳۹		شکسته شدن قبح فساد در جامعه و عادی شدن آن	۱۲
۴۰		عطش مردم برای رسیدن سریع به شرایط مادی و اجتماعی بالاتر بدون تلاش منطقی	۱۳
۴۱		تورم بالا	۱۱
۴۲	اقتصادی	عدم اعتماد و امید به شرایط اقتصادی در آینده	۹
۴۳		بی‌ثباتی اقتصادی	۱۰
۴۴		پایین بودن حقوق و دستمزد کارکنان سازمان‌های ورزشی	۱۱
۴۵		اختلاف فاحش در درآمدهای مشاغل مختلف ورزشی	۸
۴۶		فقدان امنیت شغلی در عرصه ورزش	۸

مطابق جدول ۴، کدهای معرف عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی ۴۶ مورد است که در چهار مقوله فرعی عوامل سیاسی، عوامل ساختاری، عوامل اجتماعی - فرهنگی و عوامل اقتصادی دسته‌بندی شده‌اند. C.R. ۲۳

مطابق جدول ۵، کدهای معرف راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی ۲۱ مورد است که در چهار مقوله فرعی راهکارهای قانونی، توسعه فناوری اطلاعات، توسعه دانش و آگاهی و توسعه مسئولیت اجتماعی دسته‌بندی شده‌اند. C.R. ۱۹

جدول ۵. جزئیات کدهای مرتبط با مقوله اصلی راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی

ردیف	مقولات فرعی	کدهای اولیه	فراوانی تکرار
۱	قانونی	تعریف شفاف اعمال فسادآمیز در بخش‌های مختلف ورزش	۱۱
۲		تدوین قوانین و مقررات کارآمد در ورزش	۱۳
۳		تشدید و افزایش مجازات‌ها	۱۲
۴		تأسیس نهاد مستقل و تخصصی مبارزه با فساد ورزشی	۱۳
۵		الزام باشگاه‌های ورزشی به ارائه گزارش تراز مالی به سازمان‌های نظارتی	۹
۶		نظام‌مندسازی رأی‌های صادره از کمیته‌های اخلاق و مراجع قضایی و تأکید بر اجرای دقیق آنها	۸
۷		توسعه کمیته‌های اخلاق در باشگاه‌ها و سازمان‌های ورزشی	۱۰

۸	اجرای قانون دسترسی آزاد به اطلاعات (مصوب ۱۳۸۷)	۱۱
۹	توسعه ارتباط با نهادهای مبارزه با فساد ملی و بین‌المللی	۹

ادامه جدول ۵. جزئیات کدهای مرتبط با مقوله اصلی راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی

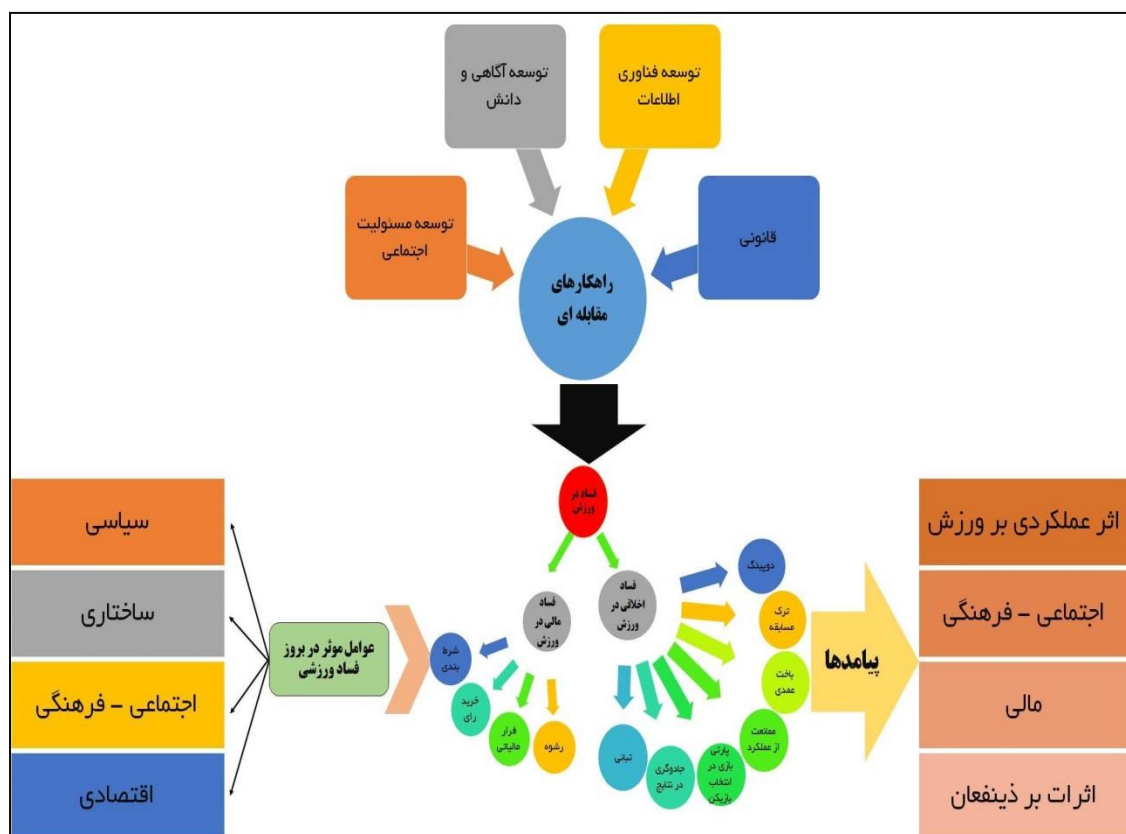
ردیف	مقولات فرعی	کدهای اولیه	فراوانی تکرار
۱۰	توسعه IT	راه‌اندازی سیستم مدیریت یکپارچه (IMS) در سازمان‌های ورزشی	۴
۱۱		الکترونیکی شدن فرایندها و چرخه‌ها در عرصه مدیریت ورزش کشور	۷
۱۲	توسعه دانش و آگاهی	استفاده از تجربه سازمان‌های مختلف در کنترل فساد در ورزش	۹
۱۳		استفاده از مدیران ورزشی با دانش و تحصیل کرده	۸
۱۴		تغییر نگرش مدیران عالی و تصمیم‌گیرندگان نسبت تأثیر و جایگاه ورزش	۸
۱۵	توسعه مسئولیت اجتماعی	برگزاری دوره‌های آموزشی مبارزه با فساد برای مدیران، کارکنان و بازیکنان	۱۰
۱۶		توسعه رسانه‌های ورزشی مستقل، کارآمد و متعهد به ورزش	۱۵
۱۷		تقویت بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد ورزشی	۱۵
۱۸		تقویت مالی، اجتماعی و فرهنگی جامعه ورزش	۹
۱۹		افزایش حساسیت کارکنان، مدیران و عموم به فساد و گزارش‌دهی آن	۱۰
۲۰		پیش‌بینی تمایل مدیران ورزشی به اقدامات خلاف قانون با آزمون‌های روانی خاص	۴
۲۱		جلوگیری از فعالیت‌های عام‌المنفعه و خیریه افراد در عرصه ورزش مثلاً مربیان و مدیران	۷

جدول ۶. جزئیات کدهای مرتبط با مقوله اصلی پیامدهای فساد ورزشی

ردیف	مقولات فرعی	کدهای اولیه	فراوانی تکرار
۱	تأثیرات عملکردی بر ورزش	تسهیل خروج ورزشکاران از کشور	۷
۲		حذف بازیکن، مربی، داور، تیم و ... از حضور در رقابت‌های مختلف	۸
۳		تخریب وجهه ورزش کشور در مجامع جهانی	۶
۴		خروج نیروهای متعهد و درستکار از سازمان‌های ورزشی	۹
۵		عدم تمایل مربیان بااخلاق برای کار در ورزش و فراهم شدن فضا برای افراد ضعیف	۱۰
۶		به خطر افتادن بقا و فعالیت باشگاه و سازمان‌های مرتبط	۹
۷		افت کیفیت رقابت‌های ورزشی	۱۲
۸		بدنامی سازمان‌های ورزشی	۱۵
۹		تخریب چهره ورزشکاران	۹
۱۰		به خطر افتادن میزبانی رویدادهای ورزشی	۸
۱۱		بی‌انگیزگی ورزشکاران برای تلاش جهت رقابت پاک و جوانمردانه	۳
۱۲	اجتماعی فرهنگی	گسترش سرافکندگی و ناامیدی عمومی در جامعه	۱۲
۱۳		تضعیف سرمایه اجتماعی عمومی	۱۳
۱۴		تضعیف مشارکت ورزشی	۱۴
۱۵		افزایش فاصله طبقاتی	۴
۱۶	مالی	بروز مشکلات مالی برای سازمان‌های ورزشی مثل کسری بودجه برای انجام وظایف قانونی	۱۴
۱۷		برهم خوردن ترکیب مخارج سازمان‌ها و باشگاه‌های ورزشی	۴
۱۸	تأثیرات بر ذی‌نفعان	دلزد شدن سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری در عرصه ورزش	۱۰
۱۹		بی‌انگیزگی نیروی انسانی متعهد و وفادار	۷
۲۰		لذت نبرد طرفداران واقعی ورزش از کیفیت ساختگی مسابقات	۵
۲۱		بدبینی هواداران به نتایج کسب‌شده و بروز اعتراضات	۷

مطابق جدول ۶، کدهای معرف پیامدهای فساد ورزشی ۲۱ مورد است که در چهار مقوله فرعی تأثیرات مالی و تأثیرات بر ذی‌نفعان دسته‌بندی شده‌اند. عملکردی بر ورزش، تأثیرات اجتماعی - فرهنگی، تأثیرات

در نهایت پس از اتمام و تکمیل کدگذاری‌ها و دسته‌بندی کدها و شکل‌گیری مقولات اصلی و فرعی

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش سعی شد تا با رویکرد کیفی و بهره‌گیری از نظریه داده‌بنیاد شناخت جامعی از پدیده فساد ورزشی حاصل شود. مطابق با نتایج و یافته‌ها و همسو با سایر مبانی نظری و تحقیقات می‌توان گفت که فساد ورزشی همچون پدیده فساد در حالت کلی موضوعی پیچیده است و حتی این پیچیدگی بنا به ماهیت بین‌رشته‌ای پدیده ورزش به‌مراتب از اصل موضوع فساد بیشتر است. مطابق با نظرهای خبرگان و جمع‌بندی نتایج می‌توان این تعریف جامع را از فساد ورزشی ارائه کرد: به هر رفتار یا فعالیت خاص در دنیای ورزش که از یک جریان منطقه‌ای بی‌روی نکند و خارج از عرف و هنجارهای

اشکال فساد ورزشی رخ داده در ورزش کشور عبارت است از: پارتی‌بازی در انتخاب بازیکن، رشوه دادن، تبانی، فرار مالیاتی، خرید نظر یا رأی، کم‌کاری یا ممانعت از عملکرد، دوپینگ، شرط‌بندی غیرمجاز، باخت عمدی، ترک مسابقه قبل از اتمام قانونی، جادوگری در کسب نتایج و پول‌شویی. توجه به دامنه اعمال فسادآمیز مذکور مبین این نکته مهم است که اولاً برخلاف فسادهای شایع در سازمان‌ها که اغلب تحت عنوان فساد اداری یا مالی بررسی می‌شود، فسادهای رخ داده در زمینه ورزش از تنوع بیشتری برخوردار است، همین نکته بررسی و تحلیل فساد ورزشی را با چالش مواجه می‌کند. به عبارت ساده‌تر، برخی از اعمال مذکور را به راحتی نمی‌توان فساد در نظر گرفت، حتی اگر آن عمل را فساد ورزشی تعریف کنیم، حد و اندازه‌ای که آن عمل فساد در نظر گرفته می‌شود یا نه، به راحتی قابل سنجش و ارزیابی نیست. مثلاً کم‌کاری یا ممانعت از عملکرد یکی از اشکال فساد در ورزش است و اگر بازیکن یا تیمی در مقابل تیم رقیب عملکرد واقعی خود را نشان ندهد، این عدم تلاش واقعی ممکن است به ضرر سایر رقبا تمام شود. بنابراین فساد رخ داده است، اما اینکه چه درجه‌ای از این کم‌کاری فساد است یا نه، نکته‌ای قابل تأمل است و حتی ممکن است بازیکن یا مربی تیمی که به نظر مردم یا کارشناسان کم‌کاری کرده‌اند، در مقام توجیه برآیند و کم‌کاری خود را به دلیل مراقبت از بازیکنان برای جلوگیری از وقوع آسیب ورزشی بیان کنند. نکته مذکور پیچیده بودن فساد ورزشی را نشان می‌دهد، موضوعی که در تحقیقات محققان خارجی مانند بنکروفت^۱ (۲۰۰۱) و ماینیگ^۲ (۲۰۰۵) نیز به آن اشاره شده بود و این محققان نیز شفاف و راحت نبودن تعریف اعمال فساد آمیز در ورزش را بیان کرده بودند (۱۹، ۱۲).

فساد ورزشی پدیده‌ای غیرقانونی در بیشتر مواقع و غیراخلاقی در همه موارد است، بنابراین وقتی جریان سوئی به وجود می‌آید، حتی اگر آن جریان سوء جنبه مالی نداشته باشد، برای تأمین رضایت بازیگران یا افراد درگیر در آن جریان سوء پول وارد بازی می‌شود و افراد با دریافت مبالغی یا سکوت می‌کنند یا جهت رخداد فساد همکاری لازم را انجام می‌دهند، یعنی مثلاً در رخداد پدیده‌ای مانند دوپینگ که خود عمل دوپینگ نیز فساد محسوب می‌شود، افراد تأمین‌کننده مواد ممنوعه یا افراد مطلع از دوپینگ یک بازیکن با دریافت رشوه زمینه مساعد را برای رخداد دوپینگ فراهم می‌کنند. پس در رخداد دوپینگ حداقل دو نوع فساد به وقوع پیوسته است، یکی خود عمل دوپینگ که با اخلاق ورزشی و بازی جوانمردانه مغایرت دارد و دیگری ردوبدل شدن مبالغی حتی هنگفت بین افراد مختلف مانند مربیان، سرپرستان، افراد شاغل در مراکز آزمایشگاهی و ... یا در موردی مانند پارتی‌بازی در انتخاب بازیکن توجه به چند نکته ضروری است؛ اول اینکه مربیان، سرپرستان، مدیران و سایر افراد مسئول ممکن است رخداد این عمل را توجیه کنند و با دلایلی مانند داشتن قدرت پیش‌بینی (مبنی بر توانایی یک بازیکن ضعیف‌تر در رقابت‌های آتی) اعلام کنند که دلیل ترجیح فلان بازیکن این عامل است. دوم اینکه خود عمل پارتی‌بازی در انتخاب بازیکن عملی غیراخلاقی است که موجب می‌شود افراد شایسته‌تر از رسیدن به جایگاه اصلی خود بازمانند و حتی تیم یا کشور نیز در آن رقابت‌ها نتیجه مطلوب را به واسطه انتخاب بازیکن ضعیف‌تر کسب نکند. سوم اینکه انتخاب بازیکنی غیرشایسته به احتمال زیاد با اخذ مبالغ هنگفتی از آن بازیکن یا خانواده آن رخ می‌دهد و بدیهی است که این جریانات مالی غیرقانونی می‌تواند زمینه‌ساز بروز فسادهای بعدی باشد. نکات مذکور نشان می‌دهد که اولاً اشکال فساد ورزشی متنوع‌اند و در

1. Bancroft
2. Maennig

بیشتر مواقع جنبه‌های مختلف فساد ورزشی با هم رخ می‌دهد که اغلب نیز با جابه‌جایی و ردوبدل شدن پول همراه است. بخش بعدی یافته‌های تحقیق مربوط به علل و عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی در کشور ما بود، در این بخش چهار دسته از عوامل کلی سیاسی، اجتماعی - فرهنگی، ساختاری و اقتصادی مؤثر در وقوع فساد ورزشی شناسایی شدند. عوامل سیاسی عوامل کلان حاکمیتی‌اند که توانایی تأثیرگذاری بر سایر عوامل ساختاری، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی را نیز دارند و شامل موارد متعددی هستند. در حالت کلی این عوامل نشان می‌دهند که دیدگاه چندان مطلوبی در خصوص ورزش وجود ندارد و ورزش عرصه‌ای است که به راحتی می‌توان افراد و مدیران ضعیف را به آن تحمیل کرد. اعتقاد به سطل زباله بودن ورزش بیانگر این نکته مهم است که در ورزش و فضاهای ورزشی اجازه هر حرکتی حتی مخالفت به افراد داده می‌شود؛ ورزش و سکوه‌های ورزشگاه‌ها جایی است که افراد مجازند در آنجا هر کاری کنند و طبیعی است که چنین دیدگاهی فضای مساعدی را برای بروز فساد ایجاد می‌کند. حاکم بودن فساد پنهان بر محیط ورزش کشور نیز مبین این است که افراد ضعیف را برای توازن قدرت در توزیع پست‌ها می‌توان به ورزش تحمیل کرد، درحالی‌که به راحتی نمی‌توان به سایر سازمان‌ها تحمیل کرد. به طور مثال ماهیت فنی و تخصصی سازمانی مانند انرژی اتمی این اجازه را نمی‌دهد که مدیران ضعیف به آن تحمیل شوند، اما سازمان‌های ورزشی یا فدراسیون‌ها به راحتی توسط افراد غیرمتخصص آن هم سالیان طولانی اداره می‌شود. عوامل سیاسی اهمیت زیادی در رخداد فساد ورزشی در کشور دارد و به نوعی تعیین‌کننده سایر عوامل نیز است. در واقع عوامل سیاسی نشان‌دهنده دیدگاه‌های کلی حاکمیت نسبت به ورزش است و به طور طبیعی این عامل سهم زیادی حتی در عامل ساختاری دارد. دولتی

بودن ورزش و هزینه از محل بودجه عمومی از دلایل مهم بروز فساد است. در همین زمینه، نسیف^۱ (۲۰۱۴) نیز مهم‌ترین عامل بروز فساد در ورزش لبنان را دولتی بودن سیستم‌های نظارتی در ورزش این کشور دانسته است (۲۴).

عامل بعدی عامل ساختاری است که به ساختار ورزش کشور ما اشاره دارد. این عامل به طور مستقیم از عامل سیاسی تأثیر می‌پذیرد و بدون اصلاح و تغییر در عوامل سیاسی به راحتی نمی‌توان در این عامل نیز تغییر ایجاد کرد. عوامل ساختاری خود موارد متعددی را شامل می‌شود که از مهم‌ترین آنها که در سال‌های اخیر نیز به کرات مورد بحث قرار گرفته است، می‌توان به عدم استقرار نظام‌مند نظام جامع باشگاه‌داری اشاره کرد. در این دسته از عوامل می‌توان به موارد مهمی مانند انحصار صداوسیما بر پخش تلویزیونی ورزش و ملزم نبودن سازمان‌های ورزشی به ویژه باشگاه‌ها به ارائه تراز مالی شفاف اشاره کرد. عدم ضمانت اجرایی قوانین مقابله با فساد در ورزش به دلیل تعدد نهادهای ورزشی در کشور نیز مورد مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. در واقع تعدد نهادهای ورزشی از یک طرف و همچنین استقلال سازمان‌های ورزشی از طرف دیگر (به ویژه فدراسیون‌ها)، فضای بسیار مساعدی را برای وقوع فساد فراهم ساخته است.

عوامل اجتماعی - فرهنگی گروه بعدی عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی است، مجموع عوامل اجتماعی - فرهنگی حکایت از تغییرات ارزشی و نگرشی در کشور ما دارد و فرهنگ ساده‌زیستی و پاکی در سال‌های اولیه پس از انقلاب و طول سال‌های جنگ تحمیلی که در کشور حاکم بوده، در طول سال‌های اخیر به شدت کمرنگ شده است. امروزه فرهنگ جامعه ایرانی از جمع‌گرایی (ترجیح

منفعت‌طلبی و سودآوری، کسب درآمد و پیروزی در مسابقات مهم‌ترین هدف قرار گرفته که موجب بروز تقلب و ناهنجاری و افزایش آن شده است (۹).

گروه بعدی عوامل مؤثر در بروز فساد ورزشی به عوامل اقتصادی اشاره دارد. در خصوص عوامل اقتصادی می‌توان گفت هرچند در سال‌های اخیر شرایط اقتصادی در کشور ما رفته‌رفته سخت‌تر شده است و همه شهروندان ایرانی با تورم بالا و مشکلات اقتصادی روبه‌رو هستند، اما عامل اقتصادی شاید نقش کمتری در بروز فساد داشته باشد. به عبارت ساده‌تر، هیچ‌یک از بازیگران فساد ورزشی (که اغلب بازیکنان، مربیان، مدیران، کارکنان و ... هستند) در کشور ما از شرایط حاد اقتصادی رنج نمی‌برند که درگیر شدن در فساد را تنها راه چاره خود برای گذران زندگی بیان کنند و وقوع فساد اغلب توسط کسانی است که شرایط اقتصادی نسبی خوبی دارند و فساد تنها راهی برای تسریع پول درآوردن آنهاست که این امر نیز نشان می‌دهد افراد در هر شغل و مقامی به درآمدهای قانونی خود راضی نیستند و خواهان رسیدن به شرایط مادی بهتری آن هم با سرعت هرچه بیشترند که نوعی تغییر ارزشی در جامعه ماست. در تحقیقات خارجی نیز همواره عامل اقتصادی از عوامل شایان توجه در بروز فساد بوده است. مثلاً شبیر و انوار^۲ (۲۰۰۷) در تحقیقی با بررسی ۴۱ کشور در حال توسعه بر نقش متغیرهای اقتصادی مانند توزیع درآمد در بروز فساد تأکید می‌کنند (۲۸).

بخش بعدی یافته‌ها مربوط به پیامدهای فساد ورزشی بود، بدیهی است که فساد به همان نسبت که از عواملی تأثیر می‌پذیرد، بر متغیرها یا عواملی نیز اثرگذار است و پیامدهایی به دنبال دارد. این پیامدها در چهار گروه کلی عملکردی بر ورزش، اجتماعی - فرهنگی، مالی و تأثیر بر ذی‌نفعان دسته‌بندی شدند. در واقع فساد ورزشی در

منافع جمعی بر فردی) به فرهنگ فردگرایی تغییر یافته است و افراد فقط به موفقیت‌های فردی آن‌هم بدون تلاش منطقی یا حداقل تلاش فکر می‌کنند و چه‌بسا برای رسیدن به موفقیت‌های مالی حاضر به زیر پا گذاشتن قوانین و مقررات نیز باشند. در واقع این عوامل نیز متأثر از عوامل کلان کشور است و زمانی که در رده‌های بالا فساد رخ می‌دهد، این فساد در سایر عرصه‌ها مانند ورزش نیز تسری می‌یابد. در این تحقیق تغییرات عوامل اجتماعی - فرهنگی که عواملی جمعی‌اند، به گسترش فردگرایی منتهی شده است که خود عاملی برای فساد است، در این خصوص می‌توان به نتایج برخی تحقیقات اشاره کرد، مثلاً در تحقیق نجفی کلوری و همکاران (۱۳۹۱) نشان داده شد که ویژگی‌های فردی کارکنان در بروز و گسترش فساد اداری در سازمان تربیت بدنی و فدراسیون‌های ورزشی نقش معناداری ندارد، هرچند در این تحقیق نقش ویژگی‌های فردی تأیید نشده است، این محققان استدلال می‌کنند که عدم تأیید ویژگی‌های فردی، مبنی بر بی‌تأثیر بودن ویژگی‌های فردی کارکنان در بروز فساد اداری نیست، بلکه قدرت تأثیرگذاری این عامل پایین‌تر از نرم تعیین‌شده برای پذیرش یا رد فرضیه است (۱۰). همچنان که در تحقیق آرگیرو^۱ (۲۰۱۰) که داده‌های ۱۱۵ کشور را بررسی کرده است، از فساد به عنوان شکلی از فردگرایی شدید نام برده شده است (۱۱). رفیع‌پور (۱۳۸۸) نیز معتقد است بین سه متغیر اجتماعی (تغییر ارزش‌ها، فردگرایی و عدم پابندی مذهبی) و بروز فساد در ایران رابطه معناداری وجود دارد (۵). همچنین در یکی از آخرین تحقیقات انجام‌گرفته در زمینه ورزش نیز نادریان جهرمی و نجفیان (۱۳۹۲) به بررسی نقش فرهنگ و آداب و رسوم در تقلب و ناهنجاری‌های رفتاری ورزشی پرداختند و استدلال کردند که امروزه انگیزه‌های

1. Arghyrou

2. Shabbir & Anwar

درجه اول ماهیت ورزش را نشانه می‌گیرد و مشکلات متعددی بر جنبه‌های مختلف ورزش می‌گذارد. تسهیل خروج ورزشکاران از کشور، حذف بازیکن، مربی، داور، تیم و... از حضور در رقابت‌های مختلف، تخریب وجهه ورزش کشور در مجامع جهانی، خروج نیروهای متعهد و درستکار از سازمان‌های ورزشی، عدم تمایل مربیان بااخلاق برای کار در ورزش و فراهم شدن فضا برای افراد ضعیف و به خطر افتادن بقا و فعالیت باشگاه و سازمان‌های مرتبط از جمله این تأثیرات سوء فساد بر ورزش است. گسترش سرافکندگی و ناامیدی عمومی در جامعه و تضعیف سرمایه اجتماعی از اهم پیامدهای اجتماعی- فرهنگی است و ورزش که باید عرصه رشد اجتماعی و فرهنگی مردم باشد، با وقوع فساد شهروندان را هرچه بیشتر دلسردتر می‌کند. می‌توان گفت زمانی که شهروندان وقوع فساد را در ورزش ملاحظه می‌کنند، این‌گونه قضاوت می‌کنند که ورزشکاران و افراد ورزشی که همواره ادعای جوانمردی و درستی و پاکی دارند، زمانی که به فساد آلوده شده‌اند، پس در سایر بخش‌های جامعه شرایط به مراتب بدتر است و این خود گسترش‌دهنده حس ناامیدی در جامعه است. تضعیف و کاهش سرمایه اجتماعی از پیامدهای مهمی است که در تحقیق اسمی خانی و حقیقی راد (۱۳۹۵) به آن اشاره شده، البته در تحقیق مذکور صرفاً کاهش سرمایه اجتماعی مدنظر قرار نگرفته است و این محققان اعتقاد دارند فساد سرمایه اجتماعی را کاهش می‌دهد و در نتیجه کاهش سرمایه اجتماعی، تولید ناخالص داخلی کاهش یافته و در پی آن نرخ تورم افزایش می‌یابد، که افزایش نرخ تورم نیز تأثیر مستقیم بر افزایش فساد دارد. به عبارتی رابطه بین این متغیرهای به صورت یک حلقه بازخور است. بنابراین پیامدهای اجتماعی فرهنگی می‌تواند سایر مشکلات و مسائل را در پی داشته باشد که از مهم‌ترین آنها بی‌اعتمادی عمومی است و زمانی که در جامعه

بی‌اعتمادی عمومی گسترش یابد، حتی این امر می‌تواند تأثیرات سوئی بر ذی‌نفعان و حامیان مالی در ورزش داشته باشد (۱).

در بخش مالی فساد تعادل مالی سازمان‌های ورزشی را بر هم می‌زند و طبیعتاً بودجه‌های ورزشی در محل‌های لازم خرج نخواهد شد و این رسیدن به اهداف ازپیش‌تعیین‌شده را مختل می‌کند. تأثیر بر ذی‌نفعان نیز موجب دلسردی آنان از سرمایه‌گذاری در ورزش می‌شود و این امر نیز خود مسائل و مشکلات مالی برای سازمان‌های ورزشی به وجود می‌آورد. می‌توان گفت زمانی که ذی‌نفعان بروز فساد در ورزش را مشاهده می‌کنند، ممکن است به دو دلیل از حمایت مالی از ورزش دلسرد شوند، اول اینکه پول و سرمایه خود را هدررفته می‌پندارند و دوم اینکه ممکن است از به خطر افتادن خوشنامی خود در اثر بروز فساد در ورزش هراس داشته باشند. همچنین شهروندان به‌طور کلی و تماشاگران و هواداران ورزشی به‌عنوان عام‌ترین ذی‌نفعان ورزش با مشاهده وقوع فساد ورزشی از لذت واقعی ورزش و تماشای آن محروم می‌شوند و نسبت به نتایج بدبین خواهند شد که این امر نیز می‌تواند موجبات نارضایتی اجتماعی و بروز اعتراضات را فراهم می‌آورد.

بخش آخر یافته‌های تحقیق مربوط به راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی بود، این راهکارها شامل مواردی مانند توسعه آگاهی و دانش، قانونی، فناوری اطلاعات و همچنین توسعه مسئولیت اجتماعی بود. راهکارهای توسعه آگاهی و دانش به استفاده از تجربه سازمان‌ها و کشورهای مختلف در کنترل فساد در ورزش تأکید می‌کند؛ به عبارتی اهمیت یادگیری در این حوزه را نشان می‌دهد. برای تحقق این امر، باید مدیران بادنش و تحصیل‌کرده در رأس امور باشند که قائل به امر آموزش باشند و به‌طور مرتب دوره‌های آموزشی مبارزه با فساد

برای سایر افراد مسئول برگزار کنند. همچنین سایر راهکارها یعنی قانونی، توسعه فناوری اطلاعات و توسعه مسئولیت اجتماعی نیز به نوعی متأثر از راهکار توسعه آگاهی و دانش هستند. در خصوص اهمیت راهکارهای توسعه آگاهی و دانش در مقابله با فساد، قلی‌پور و نیک‌رفتار (۱۳۸۵) مهم‌ترین روش پیشگیری از فساد اداری را آموزش و آگاهی بخشی عمومی بیان می‌کنند (۷).

راهکارهای قانونی خود بیانگر خلأها و مشکلات قانونی متعدد در زمینه کنترل فساد ورزشی و مبارزه با آن است. در واقع همان‌گونه که در بخش علل و عوامل نیز تشریح شد، علاوه بر ضعف‌های قانونی تعدد قوانین و سازمان‌های درگیر در فساد ورزشی نیز یکی از عوامل مهم گسترش این پدیده زشت است. همچنین مشخص و شفاف نبودن تعریف اعمال فسادآمیز از سایر مشکلات این حوزه بود. بدیهی است زمانی که تعریف یک عمل فسادآمیز روشن نباشد، قانون مقابله با آن نیز روشن و کارا نخواهد بود. بنابراین لازم است ضمن تعریف شفاف اعمال فسادآمیز در بخش‌های مختلف ورزش کشور، قوانین و مقررات کارآمد نیز برای مقابله با آنها تدوین شود، این امر به احتمال زیاد به منظور جلوگیری از تعدد آرا و قوانین نیز نیازمند تأسیس نهاد مستقل و تخصصی مبارزه با فساد ورزشی در کشور است که ضمن الزام باشگاه‌های ورزشی به ارائه گزارش تراز مالی به دنبال نظام‌مندسازی رأی‌های صادره از کمیته‌های اخلاق و مراجع قضایی و تأکید بر اجرای دقیق آنها باشد. همچنین این نهاد باید با نهادهای مبارزه با فساد ملی و بین‌المللی ارتباط خود را توسعه دهد. در تحقیقات متعدد داخلی و خارجی همواره بر کمیت و کیفیت قوانین و مقررات به عنوان یک عامل فسادزای مهم تأکید شده است. از جمله این تحقیقات می‌توان به تحقیق نجفی کلوری و همکاران (۱۳۹۱) اشاره کرد که عواملی از

جمله ضعف کیفی، بالا بودن کمیت و پیچیدگی قوانین و مقررات سازمان و همچنین آشنا نبودن ارباب رجوع با این قوانین را از جمله موارد مهم در افزایش احتمال فساد اداری در سازمان‌های ورزشی بیان کرده بود (۱۰). حتی در تحقیقات ماسون^۱ و همکاران (۲۰۰۶) و ماینیگ (۲۰۰۵) که در سازمان‌های ورزشی انجام گرفته، عوامل قانونی به عنوان مهم‌ترین عامل فسادزا در این سازمان‌ها ذکر شده است (۲۰، ۱۹). در یکی از آخرین تحقیقات نیز ماسترز^۲ (۲۰۱۵) بیان می‌کند که با مرور قوانین سیاسی در خصوص شفاف‌سازی و مبارزه با فساد به اصلاح برخی از این قوانین برای کاهش روند رو به رشد فساد در ورزش پرداخته شود (۲۱).

راه‌اندازی سیستم مدیریت یکپارچه در سازمان‌های ورزشی و الکترونیکی شدن فرایندها و چرخه‌ها در عرصه مدیریت ورزش کشور نیز از جمله راهکارهای توسعه فناوری اطلاعات است که پیش از هر چیزی نیازمند آموزش مناسب است و صرف استقرار چنین سیستم‌هایی به تنهایی برای کنترل فساد کفایت نخواهد کرد. در نهایت می‌توان گفت موفقیت همه این راهکارها نیازمند توسعه مسئولیت اجتماعی است و همه افراد درگیر در بخش‌های مختلف ورزش کشور باید خود را قائل به قانون دانسته و خود را تافته جدا بافته ندانند. مجموع راهکارهای شناسایی شده در این تحقیق اغلب جنبه کنترلی و مقابله‌ای با فساد ورزشی دارند و در واقع زمینه‌های بروز فساد ورزشی را از بین می‌برند، تنها در بخش راهکارهای قانونی تشدید و افزایش مجازات جزء راهکارهای قهرآمیز برخورد با پدیده فساد ورزشی بود که این امر نیز لازم است، اما تنوع راهکارهای موجود بر اهمیت پیشگیری از این پدیده تأکید دارند. همچنان که مطابق نظر محمودی (۱۳۸۴) در زمینه فساد اداری نیز صاحب‌نظران سازمانی

1. Mason
2. Masters

به رویکردهایی معتقدند که بیشتر به پیشگیری از بروز چنین پدیده‌ای می‌پردازد تا اینکه بخواهند از طریق اعمال مجازات بر کارکنان خاطی با چنین پدیده گسترده‌ای مبارزه کنند. شاید بتوان حتی با توجه به تنوع فسادهای ورزشی و گسترده بودن انواع آن این ادعا را مطرح کرد که ضرورت پیشگیری از آن در مقایسه با فساد اداری به مراتب بیشتر است (۸). در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت تحقیق حاضر نشان داد دامنه اشکال فسادهای رخ داده در ورزش کشور مثل سایر کشورهای جهان گسترده است، هرچند برخی از اشکال فساد در کشور ما متفاوت‌تر از سایر نقاط دنیاست، مثلاً مواردی مانند پولشویی که در سایر کشورهای جهان به وفور در عرصه ورزش رخ می‌دهد، در ورزش کشور ما اهمیت چندانی ندارد. آنچه مشخص است ماهیت پیچیده ورزش و فعالیت‌های ورزشی دامنه اعمال فسادآمیز را نیز در آن گسترده می‌کند، اعمالی که به راحتی نیز نمی‌توان همیشه از فساد بودن آنها مطمئن بود. اما در رخداد بیشتر این اعمال حتی اگر جنبه مالی نداشته باشند، به احتمال زیاد مبالغ کلانی بین بازیگران فساد ردوبدل می‌شود. عوامل سیاسی، اجتماعی - فرهنگی، ساختاری و اقتصادی مختلف در بروز فساد ورزشی نقش داشتند که می‌توان نقش عوامل سیاسی را پررنگ‌تر دانست. پیامدهای منفی متصور از فساد ورزشی نیز گستره وسیعی داشت که البته باید همه این پیامدها را به صورت یک زنجیره موردنظر قرار داد تا درکی کلی از تأثیرات منفی فساد ورزشی حاصل شود. در نقطه مقابل راهکارهای مقابله‌ای با فساد ورزشی قرار داشت که همراستا با نظرهای صاحب‌نظران نتایج مؤید این است که راهکارهایی که بتوانند زمینه‌های بروز فساد را از بین ببرند و از آن پیشگیری کنند، مهم‌ترند.

این پژوهش مدلی را برای مدیریت فساد در ورزش ارائه کرد که می‌تواند مورد استفاده دستگاه‌های

سیاستگذار و مجری ورزش کشور قرار گیرد. با توجه به این مدل، پیشنهاد می‌شود تلاش گردد نگرش و حساسیت سیاستمداران، سیاستگذاران و تصمیم‌گیرندگان کلیدی در خصوص تأثیر و جایگاه ورزش بهبود یابد و مدیران عالی و مسئولان سازمان‌های ورزشی قوانین موجود را به صورت دقیق رعایت کنند. این قوانین در حوزه‌های مختلف از استخدام کارکنان گرفته تا انعقاد قراردادهای مختلف را شامل می‌شود. همچنین می‌بایست در راستای بهبود وضعیت مالی و معیشتی کارکنان، مربیان، بازیکنان و... تلاش شود. با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین راهکارهای کنترل فساد ورزشی امر آموزش بود، باید آموزش در هر زمان مورد توجه سازمان‌های مسئول قرار گیرد و بر گسترش فناوری‌های اطلاعاتی در تمامی امور تأکید شود. علاوه بر این با حفظ و جذب نیروهای وفادار و متعهد به سازمان‌های ورزشی زمینه برای بروز فساد توسط افراد ضعیف‌تر فراهم نشود و با حمایت از مربیان با اخلاق و متعهد در تربیت بازیکنان با اخلاق کوشید و در نهایت باید ضمن آگاهی‌بخشی به هواداران و طرفداران ورزشی حساسیت آنان را نسبت به فساد ورزشی بالا برد، به نحوی که افراد درگیر در فساد از جانب مردم و افکار عمومی طرد شوند.

تأکید پژوهش حاضر بر مطالعه فساد و مدیریت و کنترل آن بر مبنای شاخص‌های ادراکی فساد بوده است و این موضوع را می‌توان مهم‌ترین محدودیت تحقیق حاضر دانست و انجام پژوهش در زمینه شناسایی فرایند، گروه‌های درگیر و تأثیرات و حجم تبادلات مالی می‌تواند در تحقیقات آتی مورد توجه قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

این مقاله، مستخرج از طرح پژوهشی مصوب پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی است و نویسندگان بر خود واجب می‌دانند از حمایت‌های این پژوهشگاه و از

همه افرادی که در فرایند پژوهش همکاری داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی را به‌عمل آورند.

منابع و مأخذ

۱. اسمی خانی، فاطمه؛ حقیقی راد، فرزاد (۱۳۹۵). «توسعه مدل پویا برای تحلیل فساد اداری در ایران». مجلس و راهبرد، ش ۸۸، ص ۱۳۴-۱۰۷.
۲. الوانی، سید مهدی؛ زرنندی، سعید؛ عرب سرخی، ابوزر (۱۳۸۹). «مؤلفه‌های تدوین استراتژی ملی مبارزه با فساد جمهوری اسلامی ایران». مدیریت دولتی، دوره ۲، ش ۴، ص ۲۲-۳.
۳. دادگر، حسن؛ معصومی‌نیا، غلام‌علی (۱۳۸۳). فساد مالی. چ اول، تهران: کانون اندیشه جوان.
۴. دانایی‌فرد، حسن؛ مظفری، زینب (۱۳۸۷). «ارتقاء روایی و پایایی در پژوهش‌های کیفی مدیریتی: تأملی بر استراتژی‌های ممیزی پژوهشی». پژوهش‌های مدیریت عمومی، دوره ۱، ش ۱، ص ۱۶۲-۱۳۱.
۵. رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۸). سرطان اجتماعی فساد. تهران، شرکت سهامی انتشار.
۶. صفری جعفرلو، حمیدرضا؛ گودرزی، محمود؛ سجادی، سید نصرالله؛ قربانی، محمدحسین؛ دارابی، حجت‌الله (۱۳۸۸). «تعیین عوامل مؤثر بر بروز و گسترش فساد اداری و روش‌های کنترل آن در سازمان تربیت‌بدنی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه کارشناسان». پژوهش در علوم ورزشی، ش ۴، ص ۹۴-۸۱.
۷. قلی‌پور، رحمت‌الله؛ نیک‌رفتار، طیب (۱۳۸۵). «فساد اداری و راهکارهای مناسب مبارزه با آن». مجلس و پژوهش، ش ۵۳، ص ۵۴-۳۴.
۸. محمودی، مهدی (۱۳۸۴). «نقش فرهنگ سازمانی در پیشگیری از بروز فساد اداری». تهران، مجله تدبیر، ش ۱۶۰، ص ۴۵-۳۷.
۹. نادریان جهرمی، مسعود؛ نجفیان، وحیده (۱۳۹۲). «نقش فرهنگ و آداب‌ورسوم در تقلب و ناهنجاری‌های رفتاری ورزشی». همایش ملی اخلاق در ورزش، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران.
۱۰. نجفی کلوری، مقصود؛ گودرزی، محمود؛ فراهانی، ابوالفضل؛ اسماعیلی بیدهندی، حسن (۱۳۹۱). «عوامل مؤثر بر بروز فساد در سازمان‌های ورزشی (مطالعه موردی فساد اداری در فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران)». مدیریت ورزشی، ش ۱۴، ص ۱۲۲-۱۰۹.

11. Arghyrou, M. (2010). "Corruption as a form of extreme individualism: An economic explanation based on geography and climate conditions". CARDIFF BUSINESS SCHOOL WORKING PAPER SERIES, pp: 1-41.

12. Bancroft-Hinchey, T. (2001). "Scandal in sport: Romanian prostitutes offered to French referees". News item from, 11, pp: 20-31.

13. Bricknell, S. (2015). "Corruption in Australian sport". Trends and issues in crime and criminal justice 490, pp: 1-11.

14. Dimant, E. (2014). "The Antecedents and Effects of Corruption-A Reassessment of Current (Empirical) Findings". Munich Personal RePEc Archive, pp: 1-41.

15. Dimant, E., & Deutscher, C. (2015). "The economics of corruption in sports: the special case of doping". Safra Working Papers 55, pp: 1-37.

16. International, T. (2015). Transparency International Corruption Perceptions Index 2015. Retrieved from www.transparency.org/cpi.
17. Kihl, L.A., Skinner, J., and Engelberg, T. (2016). Corruption in sport: understanding the complexity of corruption. *European Sport Management Quarterly*, 7, 1–5.
18. Kihl, Lisa A (2018). *Corruption in Sport. Causes, Consequences, and Reform*, Rutledge
19. Maennig, W. (2005). “Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures”. *European Sport Management Quarterly*, 5(2), pp: 187-225.
20. Mason, D. S., Thibault, L., & Misener, L. (2006). “An agency theory perspective on corruption in sport: The case of the International Olympic Committee”. *Journal of Sport Management*, 20(1), pp: 52-73.
21. Masters, A. (2015). “Corruption in sport: From the playing field to the field of policy”. *Policy and Society*, 34(2), pp: 111-123.
22. McKelvey, S., & Moorman, A. M. (2007). “Bush-Whacked: A Legal Analysis of the Unauthorized Use of Sport Organizations’ Intellectual Property in Political Campaign Advertising”. *Journal of Sport Management*, 21(1), pp: 79-102.
23. Moore, C. (2008). “Moral disengagement in processes of organizational corruption”. *Journal of Business Ethics*, 80(1), pp: 129-139.
24. Nassif, N. (2014). “Corruption in Sport”. *Middle East Law and Governance*, 6(2), pp: 123-140.
25. Numerato, D. (2009). The media and sports corruption: An outline of sociological understanding. *International Journal of Sport Communication*, 2(3), 261-273 .
26. Pavlik, M. (2013). “Transparency in the allocation of municipal grants for sports and voucher systems in the Czech Republic”. *Review of Economic Perspectives*, 13(1), pp: 43-57.
27. Rodenberg, R. M., & Kaburakis, A. (2013). “Legal and corruption issues in sports gambling”. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 23(1), pp: 8-35.
28. Shabbir, G., & Anwar, M. (2007). “Determinants of corruption in developing countries”. *The Pakistan Development Review*, 46(4), pp: 751-764.
29. Yuan, G., Jin, H., Li, H., Liu, S., Kong, C., & Lin, L. (2011). “Strategies to Avoid Corruptions in FIFA”. *International Journal of Business and Management*, 6(6), pp: 215.

Designing a Model of Corruption Management in Iran Sport

Mohammad Hossein Ghorbani^{1*} - Ehsan Mohammadi² - Hossein Zareian³

1,2. Assistant Professor, Sport Science Research Institute, Tehran, Iran 3. Ph.D. in Sport Management, University of Tehran, Tehran, Iran

(Received: 2019/1/8; Accepted: 2019/6/26)

Abstract

The aim of this study was to design a model of corruption management in Iran sport. The present study was qualitative in terms of methodology and applied in terms of aims, which was conducted with grounded theory approach and Glaser method. Firstly, the preliminary list of corruption factors was identified through preliminary studies. Then, semi-structured interviews with 15 knowledgeable elites were conducted until theoretical saturation by theoretical and snowball sampling methods. The quality of the findings was confirmed by research audit strategies and Scott test. The proposed model consisted of four main sections. The central section of the model represented major forms of corruption in sport as financial and ethical corruption. Those factors affecting the sport corruption included political, structural, sociocultural and economic. Those strategies coping with sport corruption included legal solutions, IT development, knowledge development and social responsibility development. Finally, the consequences of sport corruption were categorized in four groups: functional impacts on sport, sociocultural impacts, financial impacts, and impacts on beneficiaries. The results confirmed the complex nature and wide range of corruption in sport, and the proposed model can be used by Iran sport policy-makers to understand, control and manage corruption in sport.

Keywords

Betting, bribe, collusion, doping, ethical corruption, financial corruption.

* Corresponding Author: Email: ghorbani.moho@gmail.com ; Tel: +989128118984